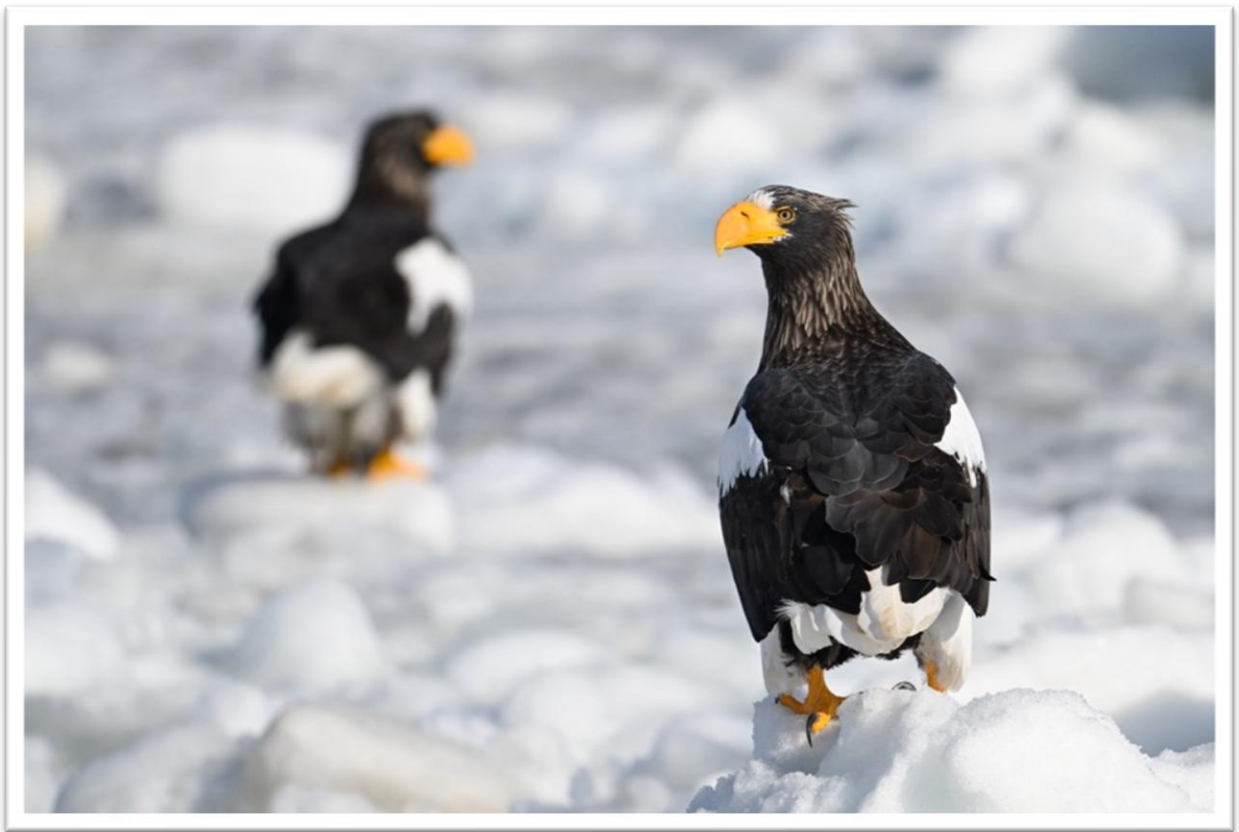

Winterreis Japan

7 januari t/m 11 februari 2024

(verslag en fotografie: D.J. (Jaap) Gijsbertsen)

**BIRDING
BREAKS**

Inleiding

Japan vormt een droombestemming voor vogelaars. De langgerekte noord-zuid ligging (3000 kilometer) staat garant voor een grote variatie aan klimatologische omstandigheden. Samen met de variatie in landschappen resulteert dit in een unieke avifauna. Behalve diverse endemen en kleurrijke broedvogels in de zomer, zijn de wintersoorten alom vermaard. Deze winterreis richtte zich specifiek op wintergasten zoals de charismatische Stellers Zeearend, Hooded Crane en Aziatische Rose-finch, Maar ook standvogels die zich 's winters op bijzondere wijze laten zien zoals de Japanse Kraanvogel. Als winterse vogelaar moet je van wanten weten; met temperaturen ver beneden het vriespunt (we registreerden -17°C op Hokkaido) zijn goede kleding en een portie doorzettingsvermogen onontbeerlijk. Gelukkig wordt de koude ruimschoots gecompenseerd door de vrijwel overal aanwezige 'onsen'; thermale baden, veelal van vulkanische oorsprong. En natuurlijk de vele fantastische waarnemingen waar dit reisverslag je deelgenoot van maakt.

Tijdens deze reis verplaatsten we ons grofweg vanuit Tokyo naar het westen; Karuizawa in het binnenland, gevolgd door een korte uitstap naar het oosten; Miyake Jima een eiland circa 90 kilometer voor de Japanse kust. Daarna vlogen we naar het noordelijk gelegen Hokkaido, om af te sluiten met een bezoek aan de zuidzijde van Honsu; de streek Izumi, beroemd vanwege de vele duizenden kraanvogels die hier overwinteren.

Reis je al lezende met ons mee? Veel leesplezier en inspiratie gewenst!

Dag 1 – 27 januari

Amsterdam – Tokyo

De sfeer zit er meteen goed in op Schiphol. Na de eerste ontmoeting en gebruikelijke douane rituelen op de luchthaven nemen we de tijd voor een uitgebreide kennismaking. Onder het genot van een lekkere koffie doen we een voorbeschouwing op onze winterreis naar Japan.

De rechtstreekse vlucht naar Tokyo verloopt voorspoedig. Ongemerkt vliegen we acht uur verder in de tijd en passeren we om 20:30 Nederlandse tijd de grens van het volgende etmaal.

Dag 2 – 28 januari

Tokyo – Narita

Op het vliegveld besnuffelt een aardig hondje onze tassen. Eén van de deelnemers, blijkt sandwich komkommer te hebben ingepakt. Het inspectie personeel verzoekt hem vriendelijk het lunchpakketje in te leveren. Er gelden in Japan strikte regels rondom de import van etenswaren.

We worden opgewacht door John, onze lokale gids. Na het afleveren van onze bagage bij het hotel gaan we meteen lekker het veld in. Onderweg maken we een lunchstop bij de 7-11. We zijn nauwelijks uitgestapt op er vliegt al een Brown-eared Bulbul¹ langs. Deze in Japan algemene maar voor ons bijzondere soort laat zich goed zien. De bulbul landt even verderop in een boom, waar tot onze vreugde een Brown-headed Thrush uit opvliegt. De vogel laat zich meermaals kort zien terwijl hij door het plantsoen rondom het parkeerterrein scharrelt. Heel tof dat we deze schuwe soort zo snel en vrij makkelijk te zien krijgen! Een Dusky Thrush en groepje Tree Sparrows maken de collectie compleet. Opvallend hoeveel er te zien is rondom een parkeerterrein; de magie van de 7-11!

We bezoeken vandaag Lake Inbanuma, een belangrijke overwinteringslocatie voor de Baikal Teal. Deze prachtige taling verblijft hier met indrukwekkende aantallen. 10.000-en vogels liggen op het water te schitteren in de zon. Tussen de talingen ontwaren we Falcated Ducks, Eastern Spot-billed Ducks en vertrouwde soorten zoals de Wintertaling, Pijlstaart en Tafeleend.

¹ Soortnamen worden in het Engels weergegeven in verband met het algemene gebruik hiervan tijdens de reis bij uitzondering kunnen soorten die ook in Nederland voorkomen met hun Nederlandse naam worden aangeduid. Wanneer namen een plaats of persoonsnaam bevatten wordt deze met een hoofdletter weergegeven.

De rietkraag rondom het meer tikt van de gorzen. We ontdekken de Masked-, Rustic-, Reed- en Meadow Bunting. In het lage licht laten enkele Meadow Buntings zich goed fotograferen. Tussen de stengels ontwaren we een Daurian Redstart en hier en daar hippen Dusky Thrushes. Het blijft goed opletten want de gorzen in winterkleed lijken op elkaar. Maar ó wat zijn ze mooi met al die streepjes, bandjes en patronen!

Tot onze verrassing ontdekken we aan de ander kant van het meer een Great-white Pelican. De vogel is fraai roze gekleurd en zit zich te poetsen in de gloed van de avondzon. Alhoewel niet geringd lijkt dit de bekende verwilderde vogel die al enkele jaren in deze omgeving verblijft.

Terwijl de zon de horizon opzoekt genieten wij nog even van de zwermen eenden en talingen die boven het meer draaien. Een heerlijk begin van een veelbelovende reis.

10.000-en Siberische talingen boven Lake Inbanuma

Dag 3 – 29 januari

Narita - Karuizawa

We beginnen de dag op tijd. Om 06:00 uur staat een Japans ontbijt buffet voor ons klaar. Het is al druk in het restaurant en de variatie aan producten is enorm. De meeste deelnemers beginnen veilig met een yoghurt – fruit – granen ontbijt. Maar al snel worden de grenzen verlegd en verschijnen ook noodles, pickles en soep op de borden.

Onze eerste bestemming vandaag is de River Tone. Er waait een frisse wind (de temperatuur ligt net onder het vriespunt) maar in het zonnetje is het aangenaam warm. De vogels laten zich goed zien en al snel kunnen we de eerste gorzen bijschrijven voor de dag. Net als de voorgaande dag zien we reed-, Masked-, en Meadow Bunting. Een verdachte gors aan de overzijde van een aantal rijstvelden blijkt bij inspectie door de scoop de zeldzame Chestnut-eared Bunting te zijn! Eén van de soorten waarvoor we deze locatie bezoeken. Onze blijdschap slaat door naar euforie wanneer in de verte de eerste kraanvogels ontdekt worden. Deze (hier) onverwachte vogels blijken twee common en twee White-naped Cranes te betreffen. Even verderop ontdekken we een Green Pheasant tussen de rijststoppels.

Hiermee is onze tweede doelsoort binnen en wandelen we terug naar de bus. De kraanvogels blijken intussen te zijn opgevlogen. Vlak voor het 'boarden' wordt bij de sluis nog een jong mannetje Blauwe Rotslijster gezien.

We zijn nog maar net onderweg naar onze volgende bestemming in de bergen of iemand spot een groep zwanen op het land. Reden om de verharde weg te verlaten en de vogels van dichterbij te bekijken. Het blijken Whooper-, en Bewick's Swans te zijn.

Na deze stop rijden we door naar de bergbossen bij Chichibu. We zijn van plan hier een extra stop te maken om de (ook voor Japan) zeldzame Pallas's Rosefinch op te zoeken. Het bos bestaat uit gemengd loof- en naalddhout en huisvest een aantal bossoorten. De afgelopen jaren overwintert hier ook deze Rosefinch. Aangekomen bij een klein prieel waar de vogels regelmatig gezien worden is het druk met Japanners maar rustig qua vogels. John strooit wat meegebrachte zaden wat na enige tijd resulteert in mooie waarnemingen van de Varied Tit, Japanse Tit en een Willow Tit. Ons geduld wordt na ruim een uur beloond met de plotselinge verschijning van een mannetje Pallas's Rosefinch. De fraai roze gekleurde vogel is duidelijk op zijn gemak en laat zich van alle kanten bekijken en fotograferen. Wat een schoonheid! Na enige tijd voegen zich nog zeven vogels bij nummer één en komt de teller op 5 mannen en 3 vrouwen. Geruime tijd genieten we van de roze vogels en hun gemoedelijke gedrag. Ondertussen hippen ook de mezen af en aan. Een schouwspel waar we ons alleen na aandringen van John van losmaken. We hebben nog de nodige kilometers af te leggen richting Karuizawa waar we zullen overnachten.

Het is al donker wanneer we in Karuizawa aankomen. Moe en voldaan; blij als we zijn met de klapper van een soort: de Pallas's Rosefinch. We worden gastvrij onthaald en sluiten deze zeer geslaagde dag af met een vier gangen diner verzorgd door de Engelse kok.

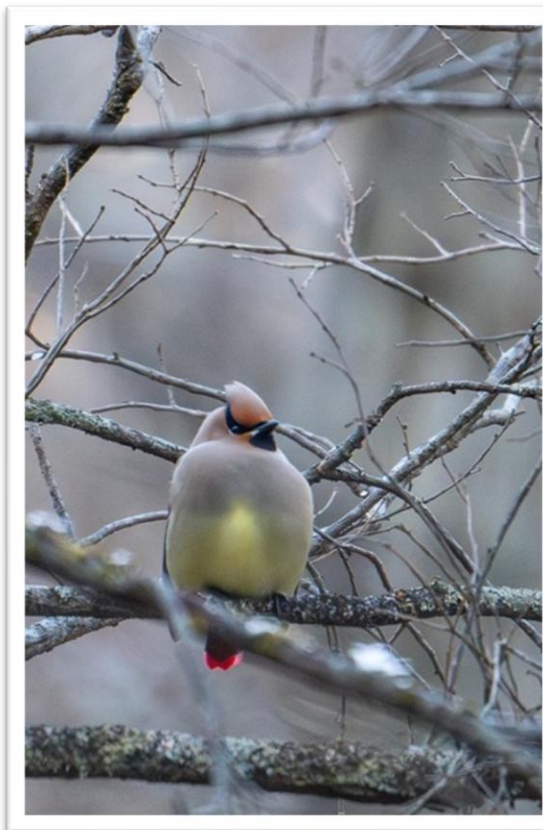
Pallas's Rosefinch (man), een dwaalgast in de bossen van Chichibu

Soms heb je van die dagen dat (bijna) alles meezit. Vandaag was zo'n dag. Een vroege start in de bittere kou (-6C) brengt ons in een schemerdonker bos. Vanuit de bus zie ik beweging in een boom. Bij het uitstappen vliegt de vogel weg maar gelukkig ontdekken we hem na even zoeken verderop weer. Een Japanse Grossbeak! Ondanks de kou en beweeglijkheid van de vogel krijgt iedereen de gelegenheid het dier goed te bekijken. Intussen ontdekken we meerdere Grossbeaks, maar liefst zeven vogels. Op een boom halverwege de helling beweegt een Japanse (Green) Woodpecker een tweede doelsoort deze morgen.

We rijden door naar een ander deel van het bos waar we de Copper Pheasant hopen de vinden. Helaas ligt er geen sneeuwdek waardoor de goed gecamoufleerde vogels moeilijk te spotten zijn op de bruine bosbodem. Voor ons uit vliegen enkele vogels: Japanse Waxwings!! Tot onze vreugde ontdekken we een groep van maar liefst 50 vogels verspreid in de boomkronen. De vogels foerageren op maretakken en drinken langs de rivier. De groep is erg blij met deze bijzondere en in sommige jaren zeer moeilijke soort. Net als Nederland lijkt Japan dit jaar goed in de pestvogels te zitten. Terwijl we genieten van de vogels passeert een groep van minimaal 20 Japanse Grossbeaks. Wat een start van de dag!

De zoektocht naar de Copper Pheasant levert, ondanks inzet van een warmtebeeldcamera, geen Pheasant op. Wel zien en horen we de nodige bosvogels waaronder Crossbill, Hawfinch en Nuthatch.

Na een voortreffelijk Engels ontbijt in onze accommodatie gaan we op zoek naar long-tailed rosefinches. De tocht leidt door abembenemend berglandschap en bossen. We stoppen op diverse locaties om veldjes met ruigtekruiden af te scannen. Overal meadow- en rustic buntings, hier en daar dusky- en pale thrushes, maar geen rosefinches. Een andere doelsoort, de Japanse accentor, laat zich eveneens niet zien. Het is al middag wanneer we toevallig langs een onbekend stukje terrein rijden en een interessant roepje horen. We stoppen en staan meteen oog in oog met een familiegroepje azure-winged magpies. Te voet volgen we de eksters langs een paar akkers en bereiken ongemerkt een kleine stroom. Scannend door de vegetatie langs lang de oever klinkt plotseling 'heggemus'!

Japanese Waxwing (L) en Rustic Bunting (R)

In de beschutting van een dichte klimop zitten twee Japanse Accentors rustig te poetsen. Terwijl we naar de vogels kijken vliegt er tot onze verrassing een paartje Long-tailed Rosefinches de begroeiing in. De uren zoek worden hier in één keer beloond met een prachtige waarneming van beide soorten samen in een struik.

We besluiten om een poging te doen de vogels van de andere kant van het water (beter licht) te benaderen. Bij aankomst blijken de vogels gevlogen maar treffen we maar liefst zeven Green Pheasants.

Later dan gepland, maar zeer voldaan, aanvaarden we de reis naar een nabijgelegen stuwmeer waar we de Mountain-hawk Eagle hopen te spotten. Het lot is ons opnieuw goed gezind want nauwelijks aangekomen roept iemand 'Black Kite'. Het blijkt bij benadering de arend te zijn die over ons heen vliegt richting slaapplek. We bewonderen nog even een foeragerende Brown Dipper in het riviertje naast de weg en aanvaarden dan echt de reis terug naar ons hotel. Maar niet na eerst het stuwmeer te hebben afgezocht naar Mandarijn Eenden. En ja hoor, verscholen onder wat takken liggen negen eenden op het water. Echte wilde vogels die zich bij onze benadering meteen terugtrekken in het hout. Na enige tijd spelen de hormonen toch op en komen de woorden in actie. We genieten, in het laatste licht van de dag van de baltsbewegingen en interactie in de groep. Als de vogels tenslotte een boom invliegen om te gaan slapen zit het er ook voor ons op. Wat een dag, wat een vogels, fantastisch!

Dag 5 – 31 januari

Kruizawa (Jigokudani park)

Snow Monkey's day. Een bezoek aan Japan kan eigenlijk niet zonder een bezoek aan Japanese Macaque of Snow Monkey. Wie kent niet de beelden van wollige apen in stromend water? Hier in het Jigokudani yaen-koen park hebben de dieren geleerd zich te warmen in het hete water van een thermische bron. Jaarlijks wordt dit spektakel bezocht door miljoenen toeristen. We zijn er op tijd bij om de actie vooraan mee te kunnen maken. Bij aankomst zitten er al een aantal apen 'in bad'. In de sneeuw rondom de bron is het een komen en gaan van makaken. Een mooi tafereel met veel dynamiek (de dieren maken werk van de sociale structuur met schijngevechten en luide keelgeluiden). De besneeuwde hellingen om ons heen vormen bij dit alles een fraai decor.

Plotseling zie ik in mijn ooghoek een vogel vliegen. Na even zoeken vinden we een heuse Alpen Heggemus op de rotswand. De vogel laat zich op korte afstand goed bekijken. Er blijken zelfs drie vogels op de rotswand te scharrelen. De waarneming blijkt redelijk uniek; ook voor onze gids John is dit een nieuwe soort in Japan.

Terwijl we de berg afdalen richting bus passeren we een stroom van bezoekers onderweg naar de apen. Onder het genot van een bak koffie kijken we terug op mooie ontmoetingen met Macaquen, Alpenheggemus en een Japanse Eekhoorn langs de route omhoog.

Na een lunch bezoek aan de 7-eleven rijden we verder richting Chicuma river. Hier aangekomen gaan we op zoek naar de Long-billed Plover. Bij het verlaten van de bus wordt onze aandacht getrokken door de vele eenden die zich ophouden bij de wakken in het ijs. Falcated Duck en Baikal Teal zitten als blikvangers tussen de Pijlstaarten, Smienten en Spot-billed Ducks. Het is winter dus de eenden zijn op hun mooist. Gecombineerd met de laag staande winterzon een fotogeniek tafereel. Nadat we de Long-billed Plover opgespoord en bewonder hebben keert de groep weer terug naar de eenden. Als je kiezen moet tussen een verre plevier en een wak vol fraaie eenden, is de keuze eenvoudig.

Het laatste deel van de dag investeren we in onze zoektocht naar de Copper Pheasant. We bezoeken de Karuizawa wild bird sanctuary voor een wandeling door het bos. In het avondlicht ontdekken we de nodige zangvogels waaronder onze eerste Winterkoning. Deze lokale ondersoort (funigatus) is opvallend donker gekleurd en een fractie groter dan onze vogels. Een leuke troostprijs, voor de fazant die zich ook nu niet laat zien. Twee achterblijvers hebben het geluk een vluchtje Japanse Waxwings te spotten en een bijzonder zoogdier; de Japanes Shrew Mole te ontdekken. Bij de parkeerplaats

hangen twee nestkasten voor de Japanese Giant Flying Squirrel. Zouden ze bewoond zijn? De meegebrachte warmtebeeld camera zegt van wel. Terwijl we speculeren over de vraag wanneer de eekhoorns actief worden verschijnt tot onze verrassing een kopje voor de opening. Een paar minuten genieten we van het bijzondere dier dat er alleraardigst uit ziet.

Japanese Giant Flying Squirrel in nestkast (L) en Brown-eared Bulbul (R)

We sluiten de dag af met een voortreffelijke maaltijd en het bespreken van de plannen voor morgen. Langzaam groeit onze lijst waarnemingen. Al moet gezegd worden dat we met de zoogdieren vandaag een mooie inhaalslag gemaakt hebben!

Dag 6 – 1 februari

Karuizawa – ferry Miyake jima

Voor dag en dauw staan we aan het begin van de bosweg. Dit is onze laatste kans om de Copper Pheasant te vinden. De regen van de afgelopen nacht draagt hopelijk bij aan de activiteit van de vogels en vergroot wellicht de waarneem kans. We moeten het deze winter doen zonder sneeuwdek, waardoor de vogels minder beweeglijk zijn en perfect versmelten met de bruine bosbodem. De warmtebeeld camera bewijst dit keer goede diensten. We vinden Sika Deer, Japanese Squirrel en Japanese Hare. Maar ook dit keer geen fazant. Wel laten een Japanese Accentor en opnieuw de wren zich goed zien. Het ochtendgloren in het bos, waar riviertjes stromen en het voorjaar in de lucht hangt maakt veel goed.

Na een overheerlijk ontbijt en hartelijk afscheid bij onze accommodatie, besluiten we te gaan 'snippen-trappen'. De Solitary Snipe blijkt thuis en laats zich, zij het kortstondig, even goed bekijken. Bij het terugwandelen naar de auto spotten we nog wat mezen, gorzen, een vlucht sijzen en een paar appelvinken. De rest van de ochtend brengen we door in het Hanareyema park. De grosbeak zingt zijn lied dat veel weg heeft van onze grote lijster. Net als deze soort laat de grosbeak zich al vroeg in het jaar horen. Een vlucht van circa acht vogels strijkt dichtbij neer en laat zich goed fotograferen. Twee Japanese Hare een drol van de Zwarte Beer en de nodige hoogte meters verder bereiken we de top van de berg. Een hoogtepunt ook zonder Copper Pheasant.

De middag staat in het teken van terugkeer naar Tokyo en voorbereidingen van onze boottocht naar Miyake jima. Nou ja bijna dan. We zijn op tijd vertrokken, waardoor er nog tijd is voor een tussenstop en bezoek aan het Shakujii park. Dit eiland van groen in hartje Tokyo is aantrekkelijk voor vogels. Ons bezoek wordt beloond met meerdere kwakken, Pale Thrushes, Japanese Bush-Warbler en een fotogenieke Japanese Pygmy-Woodpecker. Een bijna handtamme ijsvogel maakt het geheel af. Het voordeel van vogelen in een miljoenenstad is dat de vogels enigszins gewend zijn aan mensen en zich goed laten benaderen.

Daurian Redstart (man) een fraaie en algemene wintergast in Japan

Na alle vogelen is het nu tijd uit te vogelen hoe we op Miyake jima komen. Dit eiland op zo'n 90 kilometer uit de kust van het Japanse vasteland, herbergt enkele bijzondere endemen die wij graag willen zien. Na het terugbrengen van het busje dat we de afgelopen dagen gebruikten begint de echte kennismaking met de infrastructurele jungle van Tokyo. Per monorail, metro en benenwagen weten we tenslotte de veerhaven te bereiken. Eenmaal aan boord zoek iedereen al snel zijn of haar kooi op voor een welverdiende (korte) nacht, wiegend op de golven.

Dag 7 – 2 februari

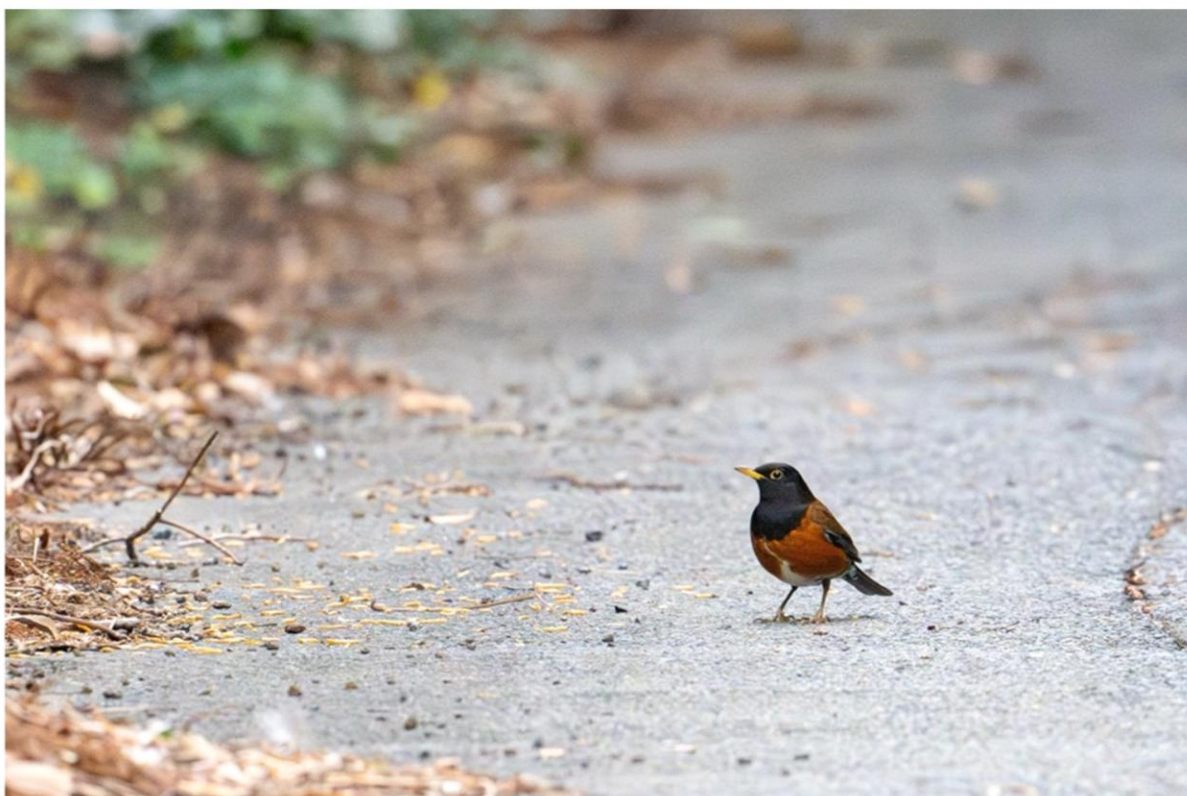
Miyake jima - Tokyo

Het is nog vroeg (5:00) wanneer we aanleggen in één van de drie beschutte havens van Miyake jima. Per bus verplaatsen we ons in het donker naar de zuidzijde van het eiland waar het Miyake jima wild bird park ligt. In het donker trekt onze gids John er op uit om wat meelwormen te strooien. Terwijl het langzaam licht wordt wachten we vol verwachting op wat komen gaat. Door de meegebrachte warmtebeeldcamera zien we een Japanees Scops-Owl naast de weg zitten. Een Japanse Yellow Marten struikt in de berm op zoek naar voedsel. Het is mede dankzij deze op het eiland geïntroduceerde soort dat de Izu thrush sterk in aantal achteruit is gegaan. Gelukkig is dankzij inspanningen van natuurbeschermers de populatie de afgelopen jaren weer voorzichtig herstellende. En dat blijkt; langzaam ontwaakt het bos en zien we de eerste Izu Thrush. Een prachtig mannetje doet zich te goed aan het uitgelegde voer. Al snel dienen zich meerdere vogels aan voor het ontbijt en tellen we maar

liefst vier exemplaren van deze prachtige lijster.

Na de lijster gaan we op zoek naar de Izu Robin, een vogel die wel wat weg heeft van onze roodborst maar wat hoger op de poten staat en donkerder van kleur is. Het blijkt even zoeken maar onze vroege start wordt beloond met de prachtige waarneming van een foeragerende roodborst. Op de achtergrond hipt een mannetje Pale Thrush wat het tafereel extra perspectief geeft. Ondertussen worden rondom ons de Japanse Woodpigeons wakker. De vogels laten van zich horen met hun uil-achtig roep. De eerste waarneming van een overvliegende vogel wordt even later gevolgd door een met bladeren omfloerste vogel in een boomkroon. Wat zijn ze groot, donker en eigen-aardig met hun kleine kopie op een grote romp. Het mag een wonder heten dat deze duif als soort nog bestaat. Veel soortgenoten met eiland-populaties zijn in de afgelopen eeuwen door het tij van predatoren en hongerige zeelui verzwolgen.

Met een deel van de groep wandelen we nu het lichter wordt de kraterrand over richting het meer dat beneden in de vulkaankrater glinstert. Onderweg lukt het om onze vierde en laatste doelsoort hier op Miyake, de Owston's Tit, te spotten. Opgelucht halen we adem nu de 'buit' binnen is! Prachtige, unieke soorten in een bijzonder landschap. We vogelen de ochtend uit wat de eerste waarneming van Japanse Cormorant en een havik (nieuw voor de trip en lastig in Japan) oplevert. Afsluitend verdiepen we ons in het bezoekerscentrum nog even in de bijzonderheden van deze streek waar vulkanische activiteit nog regelmatig rampspoed brengt. Dan is het alweer tijd om richting haven te gaan voor onze boottocht terug naar het vasteland.

Izu Thrush (man) onze eerste endem op Miyake jima

Ondanks de regen die zo nu en dan valt moet toch eerste de oceaan worden afgespeurd naar zeevogels. De meegebrachte telescoop bewijst meteen goede diensten; in de verte blijken diverse vogels te vliegen. Het is even omschakelen van de bossoorten naar de pelagics maar al snel ontwaren we meerdere Albatrossen, Brown booby en de Pelagic Cormorant. Toffe soorten waar we met interesse langdurig van genieten. Als Peter plotseling roept: walvis! Is de euforie compleet. Vlak voor de kust zien we de blow van een Potvis en even later zijn we getuige van de duik, afgesloten met een enorme staart. Timo ontdekt even later een Bulrug, een bewijs dat de oceaan hier niet alleen boven maar ook onder

water vol leven zit.

Eenmaal aan boord is het kiezen: binnen opwarmen of de wind trotseren en op het dek posten? De keuze is eenvoudig en al snel installeren we ons zo goed mogelijk uit de wind aan beide zijden van het schip. Het eerste half uur is het rustig, maar naarmate we het land verder achter ons laten neemt de activiteit toe. De ene na de andere albatros zeilt over de golven tot soms dicht bij het schip. Wat een majestueuze vogels zijn dit! Met een spanwijdte van ruim 2 meter 'keilen' de vogels schijnbaar moeiteloos en met hoge snelheid boven de golven. Na enig oefenen lukt het aardig om de drie hier voorkomende soorten te onderscheiden. De Laysan Albatrossen blijken met naar schatting 70 vogels het meest talrijk, gevolgd door de Black-tailed en Short-tailed Albatrossen met elk circa 40 exemplaren. Met name de Short-tailed Albatrossen maken indruk door hun omvang en kleur. De aantallen die we van deze soort zien zijn indrukwekkend gegeven het feit dat de soort zich hersteld heeft van near-extinction. De uren staren over zee worden behalve albatrossen beloond met twee stormvogels; de Solander's Shearwater en de Streaked Shearwater. Deze laatste soort komt in de zomerperiode in grote aantallen voor rondom Japan. Onze waarneming is opvallend vroeg in het jaar.

Short-tailed Albatros (juvenile, L) en Laysan Albatros (R) tijdens de zeereis naar Tokyo

Als we de nacht invaren is het tijd voor een scheepsdinner aan boord. Rijst, noodless of pasta. Moe en voldaan manoeuvreren we ons later op de avond door de metropool van Tokyo richting hotel.

Dag 8 – 3 februari

Tokyo – (Hokkaido) Kushiro – Yoroushi

Hokkaido! Het is zover, vandaag gaan we naar Hokkaido. Voor velen de aanleiding en een belangrijk doel van deze reis. Arenden, Kraanvogels, Uilen enz. We checken uit en in en vliegen richting het magische noorden. Wat gaat Hokkaido ons brengen? Ik schrijf dit tijdens de vlucht naar het noorden en realiseer mij hoeveel we al beleefd, gezien en gedeeld hebben. And the best is yet to come; very exiting!

Wit besneeuwd landschap, grillig gekromde bomen, bergen bijeen geschoven en gestoven sneeuw, snelstromende ijskoude rivieren en op de achtergrond de eeuwige bergen. Een korte omschrijving van

onze eerste impressie van Hokkaido. Bij het verlaten van het vliegveld bijt de vorst direct toe. De zon schijnt de temperatuur is met -8 C mild te noemen maar het voelt aan als -15 C. Warm kleden is het devies. Onze eerste stop is een voederplaats van de Red-crowned Crane. Een spectaculair tafereel met dansende kranen in een wit landschap. De elegante vogels laten onze camera's ratelen en oogsten heel wat complimenten. Tot onze verrassing bevindt zich in de groep een uit Amerika afkomstige Sandhill Crane. De naar schatting 150 vogels vermaken ons bijna twee uur, zo nu en dan onderbroken door aardige waarnemingen van Common Redpoll en (White-headed) Long-tailed Tit.

Na de kraanvogels is het tijd voor de beroemde oeraluil. We treffen het, de zon staat in onze rug en de uil is thuis. De positie van het observatiepunt ten opzichte van de vogel is zo dat we zonder de vogel te storen ons gang kunnen gaan. Minutenlang genieten we van de vogel die zo nu en dan de ogen wat opent om ons aan te kijken. De manier waarop de uil harmoniseert met het besneeuwde landschap is fenomenaal. De eenvoud van kleuren en patronen verstillt.

Er staat vandaag nog één stop op het programma: Kussharo-ko. Een meer dat in de winter niet helemaal dicht vriest doordat vulkanische activiteit het water in de oeverzone opwarmt. In de wakken verblijven groepen Wilde Zwanen. Onderweg naar het meer ontdekken we een Hazelhoen in een boom boven de weg. Een buitenkans die we benutten met een korte stop. Wat een geluk deze lastig waarneembare soort zomaar vrij in een boom te zien zitten! We bereiken het meer tegen de avond, de zon staat al laag. Het lage licht in combinatie met het stomende water en de tientallen zwanen vormt een sfeervol geheel. Camera's worden in stelling gebracht en er wordt zelfs gefilmd. Na enige tijd krijgt de koude ons in haar greep en wandelen we terug naar de bus. We willen graag op tijd bij ons hotel zijn voor de Blakiston's Fish-Owl die zich hier 's avonds regelmatig laat zien.

De ontvangst bij ons hotel is allerhartelijkst. Het valt ons bij aankomst op dat een deel van de gasten in de traditionele Japanse kimono rondloopt. Het hotel blijkt te beschikken over een uitgebreid afdeling met 'hot-tubes' of onsen. Een soort spa waar door thermische warmte uit de bodem baden verwarmd worden. Een deel van de baden ligt buiten langs de rivier. Een leuke kans om al badend te vogelen.

Blakiston's Fish-Owl met prooi

We zitten gezellig aan een uitgebreide traditionele Japanse maaltijd wanneer plotseling de kreet 'owl' klinkt. In het donker van de nacht ik de lokale Fish-Owl gearriveerd. De enorme vogel zit op een tak hoog boven de rivier en is prachtig te bekijken door de glazen wand van de lodge. Vooral wanneer de vogel even later neerstrijkt om een vis te verschalken. We genieten bijna tien minuten van het tafereel, terwijl de uil, het mannetje van het lokale paar, twee vissen vangt en naar binnen werkt. Na de enorme vleugels (ca. 190cm) te hebben uitgeslagen zweeft 's werelds grootste uil over de rivier de nacht in.

Dag 9 – 4 februari

Yoroushi – Rausu - Nakashibetsu

Na een dynamische nacht die door een aantal reisgenoten afwisselend werd doorgebracht achter de ramen en in de onsen (badhuis) wacht ons een heerlijk Japans ontbijt. De nacht bleek nog goed voor een bliksem bezoek van mr. Blakiston, een vos, Amerikaanse Nerts (exoot) en een Sabel. Deze bijzondere marterachtige in hier inheems en doorgaans niet gemakkelijk waar te nemen. Terwijl we van ons ontbijt genieten vliegen de gaaien af en aan naar de feeders die vlak bij het gebouw hangen. De vogels hebben een opvallend kleurcontrast tussen rug en hals-kop. Ook de Appelvink, Glanskop en Boomklever laten zich zien. Deze laatste soort is hier opvallend licht gekleurd.

We starten de dag met een bezoek aan de Notsuke peninsula waar we ons richten op zeevogels. Tijdens de eerste stop is het meteen raak met in de verte enkele Stejneger's Scooters en dichterbij grote aantallen Amerikaanse Zee-eenden. De grote gele snavel knobbels van de mannen reflecteren fraai in de ochtendzon. Andere soorten die we zien zijn Brilduiker, Pelagic Cormorant, Roodhalsfuut en Roodkeelduiker. Een soort waar we allemaal heel blij mee zijn is onze eerste alk, de Spectacled Guillemot. Vanaf de tsunami toren (een op hoge palen gebouwde vluchtplaats) tellen we zeker 15 exemplaren van deze soort. Het geheel wordt afgewisseld door langs vliegende Slaty-backed Gulls, Grote Burgemeesters en incidenteel een gewone Zeearend. Op de terugweg spotten we een grote groep barmsijzen.

Stellers zeearend in vlucht

Voor we er erg in hebben is het al tijd om naar Rausu te gaan. Eén van de hoogtepunten van deze reis

vormt een bezoek aan het pakijs. De plaats waar de Steller's- en gewone Zeearend zich verzamelen om te voeden. Popelend stappen we aan boord van een kleine boot die ons naar het ijs zal brengen. De haven blijkt al goed voor wat leuke soorten waaronder één van 's werelds fraaiste eenden de Harlekijn Eend en de zeldzame Glaucous-winged Gull. Eenmaal buitengaats grijpt de wind en koude ons aan. En de arenden; van grote afstand zien we tientallen vogels cirkelen en duiken. De meegebrachte vis heeft grote aantrekkingskracht op de vogels. Het resultaat is spectaculaire duikvluchten, schijngevechten en uitbuikende vogels op enkele meters afstand. Tussen de arenden vliegen meeuwen en burgemeesters die oppikken wat de grote jongens laten liggen. Camera's ratelen, terwijl links en rechts enthousiaste kreten klinken. We genieten van een uniek tafereel een absoluut hoogtepunt van deze evenwel fantastische reis.

Zeearend (L) en Orka (R) in de zee van Ochotsk

Plotseling klinkt over de boord microfoon: Orka! Een boot even verderop heeft een groep orka's ontdekt. We aarzelen geen moment, wenden de staven en cruisen richting de Killer-Whales. Een meters hoge rugvin verraaft al snel de positie van een volwassen mannetje. Het dier wordt gevolgd door tenminste vijf familieleden waaronder een jonge Orka. Het licht, de golven en de positie van ons schip vormen een prachtig geheel voor een schitterende waarneming. Wat een toegift en afsluiting van deze op zichzelf al unieke boottocht. Wensend nog even te kunnen blijven stappen we ruim een uur later weer aan wal.

De rest van de middag investeren we in (foto) stops bij enkele havens. Het resultaat is mooie waarnemingen van harlekijn eenden, toppers en de nodige grote- en middelste zaagbekken. Een slaapplek van pelagisch cormoranten vormt de afsluiting van een zeer geslaagde dag.

Dag 10 – 5 februari

Nakashibetsu - Nemero

We bezoeken vandaag opnieuw de Notsuke peninsula. Dit keer met als doel de Asian Rosy-finch te vinden en wie weet één van de alken. Het waait een stuk harder dan gisteren waardoor de zee woelig is. Terwijl we de dam afrijden richting tsunami toren vliegt er een Stejneger's Scooter op van de golven. De vogel vliegt enige tijd parallel aan de weg met ons mee waardoor de opvallende witte vleugelbanen

goed te zien zijn. Aangekomen bij de toren scopen we de zee van Ochotsk af. Een paar roodkeelduikers, harlekijn eenden, middelste zaagbekken en zowaar een Spectacled Guillemot. Mooie soorten maar niet van het kaliber waar we vandaag voor komen. We rijden door naar de vuurtoren en gaan er dik ingepakt (door de wind is de gevoelstemperatuur vandaag -17C) op uit om lopend te zoeken naar de rosy-finches. De wandeling is prachtig, maar brengt ons helaas geen vinken.

Op de terugweg maken we een korte stop om een mooie groep Sika herten te bekijken. Voor Leen een mooie kans om de dieren van dichtbij te fotograferen.

Sika herten op de Notsuke peninsula

Plan-B is het bezoeken van het verder naar het zuidoosten gelegen Hashirikotan schiereiland, waar we een uur later aankomen. We worden omringd door de stijf bevroren ijsvlakte van Lake Furen in het zuidwesten en een onstuimige zee in het noordoosten. Daartussen ligt een smal schiereiland begroeid met grassen en ruigte. Het duurt niet lang of we zien een aantal kleine zangvogels vliegen. Het blijken Oriental Green-finches te zijn. En dan is het raak: een groepje stevige vogels vliegt op uit de begroeiing en landt voor ons op het pad. Asian Rosy-finch! Een samen met de vogels foeragerende Barmsijs vormt aardig vergelijkingsmateriaal; de vogels zijn zeker twee keer zo groot. We parkeren de auto en gaan gewapend met kijkers en camera's voorzichtig op de vogels af. Ze zijn redelijk benaderbaar maar houden toch enige afstand. Geruime tijd volgen we het groepje dat langzaam groeit tot ruim 50 rosy-finches. Door de telescoop ontdekken we tussen de begroeiing nog ander soorten: Grote Barmsijs, Witstuit Barmsijs en vijf ijsgorzen. Beide laatste soorten zijn ook hier een zeldzaamheid. Plotseling hoor ik de roep van de Strandleeuwerik en vliegt een groepje van vier vogels over ons heen. Een mega soort die hier maar zelden wordt aangetroffen! Terwijl we terugkeren vliegen er een aantal bonte strandlopers langs de branding. Indrukwekkend hoe ook deze vogels in dit ijzige landschap overleven.

De tijd gaat ongemerkt snel voorbij en na een late lunch besluiten we met een paar korte tussenstops door te gaan naar een aalscholver slaapplek. De haven van Nemuro blijkt goed voor twee Glaucous-winged Gulls en de nodige eenden. We stoppen nog enkele keren om te zoeken naar Rock Sandpiper en Zeeotter, maar zonder succes. Wel zien we onze eerste gewone zeehonden.

Bij de slaappleats treffen we vooral Pelagic Cormorants. De vogels rusten op smalle rots-, of ijsrichels langs een klif. Na enig zoeken ontdekken we in totaal vijf Red-faced Cormorants tussen de vele pelagics. Het zijn juveniele vogels waardoor nog geen rode kleur in het gezicht aanwezig is. Wel zijn de licht gekleurde snavel, forse omvang en minder uitgesproken kleur in vergelijking met de pelagics goed te zien. Ondertussen kleurt de hemel oranje-rose en zakt de zon achter de bergen in de verte. Het is tijd om ons hotel op te zoeken.

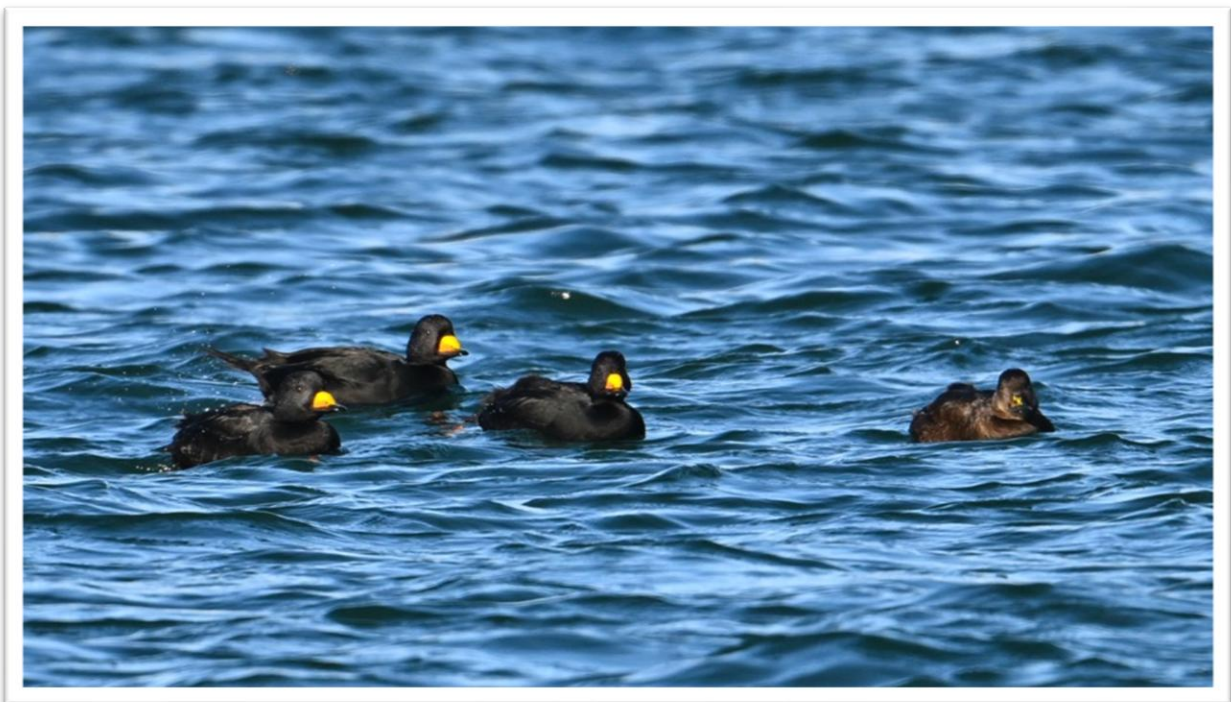
's Avonds stellen we tevreden vast dat onze lijst van waargenomen soorten langzaam groeit en inmiddels de 145 soorten aantikt, toch is het vooral de kwaliteit van waargenomen vogelsoorten die deze reis zo bijzonder maakt.

Dag 11 – 6 februari

Nemero - Kushiro

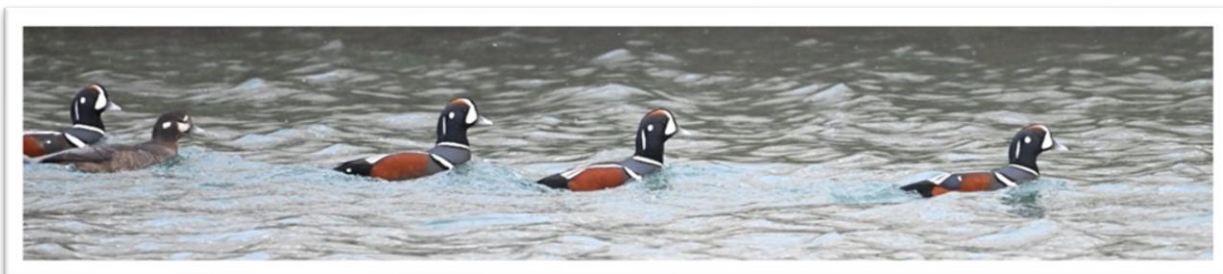
Vandaag maken gaan we opnieuw de zee op! Een extra aan het programma toegevoegde pelagic in de hoop soorten als Least Auklet en Pigeon Guillemot te vinden. Onderweg checken we een aantal beschutte baaien op de zeeotter. Er staat een stevige bries (Bft. 4) vanuit het noorden waardoor de zee onstuimig is en de gevoelstemperatuur ver beneden nul ligt. Gelukkig besluit onze schipper na enige twijfel wel het ruime sop te kiezen (vandaag is onze enige kans voor deze pelagic) maar zal hij dicht onder de kust blijven. Buiten de haven zien we direct al de eerste Spectacled Guillemots. Dit keer lekker dichtbij waardoor we de kenmerken goed kunnen waarnemen. De vrij plumpe vogels vliegen zo nu en dan op van het water waarbij de prachtige rode voeten even zichtbaar worden. We zijn al vrij ver van de kust wanneer plotseling een zwart-wit propje, nauwelijks groter dan een huismus, opvliegt. De Least Auklet! Het vogeltje landt even verderop waardoor we nogmaals de gelegenheid hebben om het goed te kunnen bekijken. Ondertussen vliegen Pelagic Cormorants af en aan. Verderop ontdekken we een verre Pigeon Guillemot, een soort die zich later gelukkig ook van dichtbij laat bekijken. Fotograferen blijkt een aardige uitdaging met dikke handschoenen en op een schommelende boot.

Na onze pelagic vervolgen we de zoektocht naar otters en Rock Sandpiper. Deze laatste soort wordt al een aantal jaren nauwelijks meer waargenomen op dit deel van Hokkaido maar je weet maar nooit. De baaien en peninsula's die we bezoeken liggen prachtig in het lage winter licht en gedrapeerd in fraaie ijsformaties.

Black Scoter

Onderweg maken we een korte stop bij een oud loofbos. We hopen hier de White-backed Woodpecker te vinden. Het bos blijkt vol leven te zitten. Zo laten de Japanese Pygmy-Woodpecker, Boomklever, onze eerste Boomkruiper en Goudhaan zich goed zien. Over de bosbodem scharrelt een Japanese Marten. Dit op Hokkaido geïntroduceerde zoogdier laat zich even heel aardig zien. Onze gids speelt de roffel van de Witrugspecht en met succes. Binnen enkele minuten landt een White-backed Woodpecker in de boom voor ons. De vogel laat zich goed bekijken alvorens weer het bos in te vliegen. Heel tof om deze mooie soort hier te zien.

Harlekijneenden

Het is al avond wanneer we onderweg naar Kushiro een laatste stop maken bij cape Tobutsu. Bij het verlaten van de bus hebben we de eerste top soort te pakken. Een ook hier zeldzame Ruigpootbuizerd vliegt af en toe biddend in de verte voorbij. Het laatste licht benuttend lopen we de peninsula verder af richting de rotsformaties aan het einde. En ja hoor, daar op een rots ligt een Zeeotter. Het dier is druk aan het poetsen en kijkt ons nieuwsgierig aan. Even later glijdt de otter beweeglijk als water van de rots en versmelt met de golven. Een gracieus dier dat volmaakt één is met het water. Als we na enig talmen terug keren naar de bus, wordt een tweede otter ontdekt. Het dier komt met een indrukwekkend tempo vanuit open zee aanzwemmen. Ondertussen verzamelen zich grote aantallen aalscholvers rondom de rotsen. Klaarblijkelijk bevindt zich hier een slaapplek. De verleiding is te groot om de vogels te controleren op zeldzame soorten. En met succes: we ontdekken Japanse en Red-faced Cormorant tussen de honderden pelagic's. Ondertussen zakt de zon vuurrood onder de horizon en daalt de nacht op ons neer. Het is tijd om het laatste deel van onze reis naar Kushiro, waar we zullen overnachten, te aanvaarden.

Omdat ons hotel geen dinner service heeft, genieten we van een heerlijk Indisch maal in een 'lokaal' restaurant. Voldaan kijken we terug op een volle, gevarieerde en productieve dag.

Dag 12 – 7 februari

Kushiro - Tokyo

Vandaag staat een bezoek aan de beroemde Otowa brug gepland. Het is zaak voor zonsopgang ter plaatse te zijn dus vroeg uit de veren. Wanneer we om iets over zessen aankomen blijkt de brug al afgeladen vol te staan met fotografen. Met voor 'tonnen aan apparatuur' zoals Peter het later uitdrukt. Een indrukwekkend schouwspel ontvouwt zich voor ons. In het dampende water van de Otowa rivier staan tientallen rustende kraanvogels. De vogels brengen hier beschermd tegen de koude (we meten hier met -18C de laagste temperatuur deze reis) en roofdieren de nacht door en worden net wakker. Het dampende water, de opkomende zon die alles in een roze gloed zet en natuurlijk de kraanvogels creëren een adembenemend en fotogeniek tafereel.

Red-crowned Crane in de ochtendmist, Otowa bridge

Terwijl de zon hoger aan de hemel klimt keren we terug naar ons hotel voor een laat ontbijt. De verdere dag staan in het teken van de Crested Kingfisher. Deze soort blijft ondanks de vorst ook 's winters op Hokkaido. De afgelopen dagen hebben we bij het oversteken van rivieren steeds gezocht naar de vogel maar tot nog toe zonder succes. Het uur-U nadert, vandaag is het erop of er onder. Na op drie locaties de rivier afgespeurd te hebben is het raak. In de verte ontdekt Bengt iets wits dat even later richting de brug komt vliegen. Het blijkt onze doelsoort te zijn! De man Crested Kingfisher landt even verderop in een boom boven de rivier en laat zich vanaf de brug mooi bewonderen. De opgerichte kuif geeft de vogel een eigenaardig en tegelijk karakteristiek aanzien.

De rest van de dag vermaken we ons met een tweede bezoek aan de Oeraluil, witruispechten, incidentele steller's en gewone zeearenden en natuurlijk een laatste bezoek aan de red-crowned cranes. Dit keer bezoeken we een andere voederplaats waar de vogels zo mogelijk nog dichterbij komen. Bijna twee uur kijken we geboeid naar het schouwspel van komende en gaande, dansende en rivaliserende vogels. Tussen de vele tientallen red-crowned cranes zit tot onze verrassing ook een volwassen White-naped Crane. Deze soort hebben we op dag twee van onze reis op grote afstand waargenomen. Dichterbij is de bijzondere kleuring van het dier pas goed te zien. Een groepje passerende witkop staartmezen wordt door de fotografen dankbaar vastgelegd.

Voldaan sluiten we de dag af met een bezoek aan het kleine bezoekerscentrum waar we opwarmen met een lekkere koffie of thee. Onder het schouwspel van een vlamme avondbemal rijden we naar de luchthaven en nemen afscheid van een eiland dat blijvende indruk op ons maakte.

Dansende Red-crowned Cranes, Hokkaido

Dag 13 – 8 februari

Tokyo – Izumi (Kagoshima)

Om 4:30 uur melden we ons present in de lobby van ons hotel voor de transitie naar de luchthaven en vandaar naar Kagoshima. In het zuidelijke deel van Japan gaan we op zoek naar onder andere een unieke zeldzaamheid: de Siberian Crane die hier tussen de duizenden reguliere overwinteraars verblijft. Bij het verlaten van de luchthaven is meteen duidelijk dat het voorjaar in het zuiden in opmars is. De temperatuur is met 10C (bijna 30C warmer dan de voorgaande ochtend) aangenaam en hier en daar bloeien al bomen en struiken. De aangeplante palmbomen tonen aan dat het klimaat hier, ruim 2000 kilometer zuidelijk van Hokkaido, aanmerkelijk milder is.

Onze eerste stop vanmorgen is Yatsushiro estuaria / river inflow. Een tidal mudflath met steltlopers! Het is afgaand water wanneer we arriveren. De scopes worden geïnstalleerd en het zoeken kan beginnen. Links van ons staan 26 lepelaars op één been en met de kop in de veren. Zouden het black-faced zijn? Het duurt even maar dan kijkt één van de vogels op en yes het is de Aziatisch neef van onze lepelaar. De aanhouders tellen uiteindelijk 25 Black-faced en één European Spoonbil. Het gebied huisvest verder veel eenden. We zien Bergeend, Smient en na aandachtig zoeken een hybride Smient x Amerikaanse Smient. Andere soorten die we zien zijn Greenshank, Kentish Plover en Saunders Gull. Een rietkraag even verderop langs de instromende rivier blijkt goed voor een groepje Chinese Penduline-Tits. Een mooie soort die zich meestal moeilijk laat vinden.

Black-faced Spoonbill rustend langs de Yatsushiro estuaria

De volgende en laatste bestemming vandaag is het Arasaki Crana Reserve. In dit gebied worden 's winters kraanvogels gevoerd om de schade op omliggende landbouwpercelen te beperken. Conform de cijfers gepubliceerd bij het crane center verblijven er maar liefst 12.972 vogels, verdeeld over vijf soorten in het gebied. Een indrukwekkend aantal dat hier profiteert van voedsel, bescherming en een relatief mild klimaat. Voor ons een unieke kans om de vogels van dichtbij te bewonderen. We parkeren langs de weg en nemen gewapend met camera's en verrekijkers plaats op een inrit. Voor ons lopen honderden foeragerende vogels. Het beeld wordt gedomineerd door de Hooded-, en White-naped Cranes. Maar na enig zoeken ontdekken we ook een handvol Sandhill- en een Common Crane in de groep. Van de vijfde hier verblijvende soort; de Siberian Crane is geen spoor te bekennen. De vogels zijn drukdoende met het omkeren van de bodem, op zoek naar wortels en eventueel dierlijk voedsel. De grond worden omgespit om een decimeters diep gelegen plantenwortels te bereiken. We genieten van het schouwspel, terwijl zo nu en dan enkele kraanvogels parmantige danspasjes doen of schijngevechten voeren. Na enige tijd besluiten we door te rijden naar het crane centrum aan de oostzijde van het gebied. Hier kunnen we vanuit het gebouw over het terrein heen kijken waardoor een beter overzicht ontstaat. Voor ons lopen tientallen kraanvogels, reigerachtigen en kraaien die zich te goed doen aan de beschikbaar gestelde vis. Tussen de vogels ontdekt Timo een Intermediate Egret, een nieuwe soort deze reis. Alhoewel met name de volwassen White-naped Cranes op de rug gezien bijna wit lijken, komt onze Siberisch vriend ook hier niet in beeld. Met name Peter, die met deze soort zijn waarneming van alle familieleden (15 soorten) hoopt af te ronden, begint zenuwachtig te worden.

Langzaam nadert de avond en besluiten we een rondje te rijden en terug te keren naar de westelijke velden. De route naar onze bestemming brengt nog een aantal leuke verrassingen: Oriental Turtle Dove, Russet Sparrow, Merlin (!) en een Long-billed Dowitcher. Deze laatste soort is echt een verrassing. De vogel zit vlak naast de weg waardoor we de vogel vanuit de bus kunnen fotograferen. Een ook hier zeldzame soort waar we zeldzaam fraai zicht op hebben. En dan door naar de kranen; vlak bij de weg zitten honderden vogels als het ware op ons te wachten. En dan gebeurt waar we op hoopten; een grote witte vogel zeilt over ons heen en landt even verderop. Daar staat de zo fel begeerde Siberische Kraanvogel voor ons in het veld. Euforie en opluchting alom. Heel tof om oog in oog te staan met deze

'critical endangered' soort. We nemen de tijd om vogel, gedrag en interactie met de andere kranen te observeren en fotograferen. Een climax in deze reis die zo van hoogtepunt naar hoogtepunt gaat.

White-naped Crane, Arasaki Crane Reserve

Dag 14 – 9 februari

Izumi

We staan vandaag op tijd op om te gaan vogelen bij het Kogawa stuwmeer. Het bos rondom het meer huisvest zangvogels en het meer zelf is bekend vanwege de soms grote aantallen mandarijn eenden. Het heeft vannacht gevroren en belooft een stralende dag te worden. Qua vogels blijkt het echter tegen te vallen. Ons zoeken levert aanvankelijk geen nieuwe soorten op. Wel zien we bijvoorbeeld de Varied Tit een mooie soort die zeker gewaardeerd wordt. Doelsoorten als Blauwstaart, Grey Bunting en Elegant Bunting zijn echter in geen velden of wegen te bekennen. In de verte horen we de White-bellied Green Pigeon roepen maar nergens is een vogel te bekennen. Uiteindelijk boeken we ons eerste succes. In het bos hoort John de Ruykuy Minivet roepen. Een kort antwoord per tape is voldoende om het paar nieuwsgierig naar ons toe te lokken waardoor iedereen de vogels mooi kan waarnemen. Aan het einde van het stuwmeer ligt een bekende gorzen locatie. Na enig zoeken vinden we tot onze vreugde een Elegant of Yellow-throated Bunting. De vogel, een mannetje, zit ver weg en laat zich maar kort zien alvorens in het bos te verdwijnen. Bij het teruglopen naar de bus vliegt tot onze verrassing een Grey Bunting over ons heen maar deze wordt gemist door de groep. Niet echt een succes deze excursie.

Omdat het vandaag windstil is besluiten we naar de kust te gaan waar we kans maken op de Japanse Murrelet. Dit keer hebben we de spreekwoordelijke wind in de rug. Met tussen pozen vliegen er boven zeevogels voorbij. Japanese-, en Pelagic Cormorant, Brown Booby en Japanse Murrelet! Enkele vogels vliegen zelf of relatief korte afstand voor de kust waardoor we ze zoor de scoop goed kunnen waarnemen. De alkjes vliegen met indrukwekkende snelheid over het water en duiken, indien er op het water geland wordt, direct onder. Het is dus goed opletten om de vogels waar te kunnen nemen maar beslist de moeite waard. We tellen in een goed uur zeven murrelets en een stuk of 14 booby's. Na de lunch waarvoor we dit keer naar een lokale viswinkel gaan, besluiten we nogmaals ons geluk aan de waterkant te beproeven. Het blijkt rustig en we besluiten naar de haven van Kotohiracho te gaan, een locatie die goed is voor meeuwen. Bij de haven aangekomen vliegt er een wolk Black-eared Kites boven de kade. In de verte draait een visarend een net gevangen vis behendig in positie om weg te kunnen vliegen en op het water dobberen hier en daar wat meeuwen. Niet bepaald veel maar lekker dichtbij.

We zien Slaty-backed-, Black-tailed-, en Vega Gull.

Het tweede en laatste deel van de middag besluiten we terug te keren naar het kraanvogel reservaat. Het licht is mooi voor foto's en we willen graag de Daurische Kauw in het fraaie zwart-witte kleed zien. De kraanvogels zijn nog altijd in groten getale aanwezig, dit keer samen met onze Siberische witte vriend. We staan nog maar net te kijken en fotograferen of de witte kraanvogel neemt de wieken om even verderop weer te landen. Een mooie kans om de gitzwarte slagpennen van de vogel, die op de grond goed verborgen zijn onder de lange tertials, te zien. Terwijl we van het kraanvogel tafereel genieten vliegen er Black-eared wouwen, een Havik en een Slechtvalk over ons heen. In de verte zwermt een wolk roeken, Daurische kauwen en kraaien. Dichterbij gekomen blijken de vogels vooral zwart van kleur. Gelukkig lukt het ons enkele 'echte' Daurische zwart-witte kauwen in de groep van honderden vogels te ontwaren. Een prachtige vogel, dat moet gezegd worden.

Voldaan keren we terug naar onze accommodatie waar we na een warme douche en het bijwerken van onze inmiddels kolossale lijst (160+ soorten) genieten van een authentiek Japans maal.

White-hooded Crane (L) en Siberian Crane (R)

Dag 15 – 10 februari

Izumi - Tokyo

Vandaag is het onze laatste vogeldag in Japan. De soorten waar we thuis al van droomden zijn bijna allemaal binnen. Wat nog ontbreekt zijn de Grey Bunting en Red-flanked Bluetail. Beide soorten waar we rondom het gisteren bezochte Kogawa stuwmeer kans op maken. We besluiten vandaag een uur eerder, bij het eerste licht te vertrekken en de route rondom het meer nogmaals af te vogelen. Het heeft vannacht niet gevoren wat in het licht van onze hypothese (als gevolg van de milde temperaturen de afgelopen dagen zijn de vogels dieper het bos in getrokken) niet gunstig is. Het eerste uur zien we met uitzondering van de algemene Brown-eared Bulbul en een enkele Pale Thrush, vrijwel geen veer. We horen zelfs geen green pigeons. Om de kans op waarnemingen enigszins te vergroten besluiten we wat meer te lopen en zetten we de warmtebeeldcamera in. We naderen al de achterzijde van het stuwmeer wanneer geritsel in een boomkroon onze aandacht trekt. Diep verborgen tussen de takken ontdekt Timo

een White-bellied Green Pigeon. Onze eerste en tevens laatste zichtwaarneming van deze soort. Gelukkig lukt het iedereen de vogel te ontdekken voordat deze weg vliegt. Het tij lijkt te keren wanneer ik even verderop een afwijkend getik waarneem in het struikgewas. Enkele ogenblikken later ontdekken we een mannetje Grey Bunting! Er blijken uiteindelijk maar liefst vijf gorzen te zitten. Bij het gorzen veldje van gisteren is ook meer activiteit vandaag. In het struikgewas ontdekken we een gemengde groep van circa 15 Elegant-, en Masked Buntings. De schuwe vogels vliegen één voor één op maar landen gelukkig niet al te ver weg weer in een struik om even later op de grond te gaan foerageren. We kunnen de vogels goed bekijken. Vooral de mannen Elegant Bunting zijn prachtig met hun kuif en contrastrijke geel-zwarte kop. Onder de indruk van ons succes en tevreden met alle resultaten besluiten we verderop lange het stuwmeer een wandeling in de zon te maken. De locatie is ook bij onze gids John niet bekend; wie weet wat het oplevert. Nauwelijks zijn we de bus uit en het pad enkele honderden meters opgelopen of Peter ziet een vogel het pad overvliegen. Blauwstaart! We verzamelen de groep en proberen de vogel terug te vinden. Na enig zoeken lukt het ons de Red-flanked Bluetail, een prachtige adulte man, te vinden. Wat een toegift in deze toch al zo volle en gevarieerder reis. Aan de overzijde van het water reageert een tweede blauwstaart op de roep van onze vogel en even verderop horen we een derde vogel alarmeren. Drie blauwstaart bij elkaar. Het wordt nog gekker wanneer we later terug bij de bus nog twee vogels ontdekken.

Crested Kingfisher (vrouw)

De rest van de dag staat in het teken van onze terugreis richting luchthaven van Kagoshima. Onderweg maken we nog een aantal stops bij rivieren, rijstvelden en zelfs een klein Japans heiligdom. De terugweg levert tot onze verrassing nog een nieuwe soort op wanneer een Kleine Plevier ontdekt wordt op de stenen in één van de riviertjes. Een goede waarneming van een paartje Crested Kingfisher op korte afstand maakt de dag compleet. Wat ons rest is inpakken en zelf wegvliegen richting het noorden. Eerst naar Tokyo en morgenochtend door naar Amsterdam.

Tenslotte

Het is volop voorjaar in Nederland wanneer ik dit verslag schrijf. Bij het opmaken van de soortenlijst (zie onder) treft het mij dat we, ondanks de winters condities en afwezigheid van veel soorten die alleen in de zomer Japan bezoeken, een indrukwekkend aantal van 183 vogelsoorten hebben gezien. Uitblinkers hieronder zijn de doelsoorten Pallas Zeearend, Blakiston's Fish-Owl en Japanse Kraanvogel. Maar ook drie soorten albatrossen en zelfs een Providece Petrel behoren tot de opvallende soorten van deze reis. Aan het zangvogel front zijn de waarnemingen van endemen als Izu Thrush en Owston's Tit onvergetelijk. Maar ook zeldzaamheden als Pallas's Rosefinch, Chestnut-eared Bunting en Lapland Longspur zijn zeker het vermelden waard. Niet alleen de vogelsoorten maar beslist ook de landschappen waarin de waarnemingen plaatsvonden maken deze winterreis tot een unieke ervaring.

Symbolisch is wat dat betreft het spectaculaire lichtshow die ons als afsluitende verrassing wachtte boven het Noordpoolgebied. Tijdens de terugreis vlogen we pal over de pool door een dansend gordijn van groen Noorderlicht. Een onverwacht schouwspel dat we niet snel zullen vergeten en dat deze bijzondere reis op gepaste wijze afronden.

D.J. (Jaap) Gijsbertsen, Elst (Utr.) maart 2024

Groepsfoto op het Hashirikotan schiereiland

Checklist Japan

27 januari t/m 11 februari 2024

Reisleiding: Jaap Gijbertsen

Totale waargenomen 182, waargenomen 16, overige 2; Afbestanden: x = gezien, h = gehoord, T = sporen, bold = rare sighting, red = endemisch

#1	#2	Common name	Scientific name	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1	Tundra Bean-Goose	<i>Anser semirostris</i>		x													
2	1	Mute Swan	<i>Cygnus olor</i>		x													
3	1	Tundra Swan (Bewicks)	<i>Cygnus columbianus</i>		x													
4	4	Whooper Swan	<i>Cygnus cygnus</i>		x					x		x	x					
5	1	Common Shelduck	<i>Tadorna tadorna</i>												x			
6	4	Mandarin Duck	<i>Aix galericulata</i>			x	x									x	x	
7	2	Baikal Teal	<i>Sibirionetta formosa</i>	x													x	
8	2	Northern Shoveler	<i>Spatula clypeata</i>									x			x			
9	6	Gadwall	<i>Mareca strepera</i>			x	x	x							x	x	x	
10	2	Falcated Duck	<i>Mareca falcata</i>	x			x											
11	8	Eurasian Wigeon	<i>Mareca penelope</i>	x	x		x	x					x		x	x	x	
12	1	American Wigeon	<i>Mareca americana</i>												x			
13	8	Eastern Spot-billed Duck	<i>Anas zonorhynchos</i>	x	x	x	x	x							x	x	x	
14	13	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	
15	6	Northern Pintail	<i>Anas acuta</i>	x	x	x	x						x		x			
16	10	Green-winged Teal	<i>Anas crecca</i>	x	x	x	x	x		x				x	x	x	x	
17	7	Common Pochard	<i>Aythya ferina</i>	x	x	x	x						x		x		x	
18	11	Tufted Duck	<i>Aythya fuligula</i>	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x		x		
19	3	Greater Scaup	<i>Aythya marila</i>								x	x	x					
20	3	Harlequin Duck	<i>Histrionicus histrionicus</i>								x	x	x					
21	2	White-winged Scoter (stejnegeri)	<i>Melanitta fusca</i>								x	x						
22	3	Black Scoter	<i>Melanitta americana</i>								x	x	x					
23	3	Long-tailed Duck	<i>Clangula hyemalis</i>								x	x	x					
24	4	Common Goldeneye	<i>Bucephala clangula</i>								x	x	x	x				
25	2	Smew	<i>Mergellus albellus</i>	x			x											
26	5	Common Merganser	<i>Mergus merganser</i>				x				x	x	x	x				
27	4	Red-breasted Merganser	<i>Mergus serrator</i>								x	x	x	x				
28	2	Ring-necked Pheasant (green)	<i>Phasianus colchicus</i>		x	x												
29	1	Hazel Grouse	<i>Tetrastes bonasia</i>							x								
30	3	Red-throated Loon	<i>Gavia stellata</i>								x	x	x					
31	8	Little Grebe	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	x		x		x	x					x	x	x	x	
32	1	Horned Grebe	<i>Podiceps auritus</i>										x					
33	3	Red-necked Grebe	<i>Podiceps grisegena</i>								x	x	x					
34	3	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>	x	x						x							
35	1	Laysan Albatross	<i>Phoebastria immutabilis</i>						x									
36	1	Black-footed Albatross	<i>Phoebastria nigripes</i>						x									
37	1	Short-tailed Albatross	<i>Phoebastria albatrus</i>						x									
38	1	Providence Petrel	<i>Pterodroma solandri</i>						x									
39	1	Sooty Shearwater	<i>Ardenna grisea</i>						x									
40	2	Brown Booby	<i>Sula leucogaster</i>						x							x		
41	2	Red-faced Cormorant	<i>Phalacrocorax urile</i>									x	x					
42	5	Pelagic Cormorant	<i>Phalacrocorax pelagicus</i>						x		x	x	x			x		
43	9	Greek Cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>	x	x	x	x	x							x	x	x	x
44	4	Japanese Cormorant	<i>Phalacrocorax capillatus</i>						x		x		x			x		
45	1	Great White Pelican	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	x														
46	11	Gray Heron	<i>Ardea cinerea</i>	x	x	x	x	x	x					x	x	x	x	x
47	6	Great Egret	<i>Ardea alba</i>	x	x		x	x							x	x		
48	2	Intermediate Egret	<i>Ardea intermedia</i>												x			x
49	4	Little Egret	<i>Egretta garzetta</i>	x	x										x		x	
50	2	Black-crowned Night-Heron	<i>Nycticorax nycticorax</i>						x						x			
51	1	Eurasian Spoonbill	<i>Platalea leucorodia</i>												x			
52	1	Black-faced Spoonbill	<i>Platalea minor</i>												x			
53	5	Osprey	<i>Pandion haliaetus</i>	x					x						x	x	x	
54	1	Mountain Hawk-Eagle	<i>Nisaetus nipalensis</i>			x												
55	2	Eurasian Marsh-Harrier	<i>Circus aeruginosus</i>	x	x													
56	5	Eastern Marsh-Harrier	<i>Circus spilonotus</i>	x	x								x		x	x		
57	5	Eurasian Sparrowhawk	<i>Accipiter nisus</i>		x		x		x								x	x
58	2	Northern Goshawk	<i>Accipiter gentilis</i>						x							x		
59	12	Black Kite (black-eared)	<i>Milvus migrans</i>	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x		x	x
60	5	White-tailed Eagle	<i>Haliaeetus albicilla</i>								x	x	x	x	x			
61	4	Steller's Sea-Eagle	<i>Haliaeetus pelagicus</i>								x	x	x	x				
62	1	Rough-legged Hawk	<i>Buteo lagopus</i>										x					
63	12	Eastern Buzzard	<i>Buteo japonicus</i>	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x	x	
64	2	Eurasian Moorhen	<i>Gallinula chloropus</i>												x		x	

[illegible]